

ZDEŇKOVI NEJEDLÉMU

Bratislava 13. okt. 1945

Veľavážený pán minister!

Neúradnou cestou sa dozvedám, že na Akadémii výtvarných umení bol vypísaný konkurz na niekoľko miest. Pri našom poslednom spoločnom rozhovore dovolil som si Vás informovať o tom, že napriek úsiliu niektorých mladých umelcov Slovákov nemienime začať budovať slovenskú akadémiu výtvarných umení, naopak, chceme, aby pražská Akadémia bola študijným miestom aj Slovákov, ako zase budeme sa o to usilovať, aby niektoré slovenské školy boli automaticky českými študentmi navštevované. Takéto riešenie si volíme tiež preto, lebo sme presvedčení, že koncentrovanie najschopnejších výtvarníkov v jedinej spoločnej akadémii je užitočnejšie než drobenie i tak neveľkého počtu schopných síl. Ideálne riešenie veci v tomto zmysle, pravda, predpokladalo by, aby na Akadémii mali prístup i schopní slovenskí ľudia. A tu by som Vás prosil, keby ste svojím vplyvom zasiahli v tom smere, aby miesta, na ktoré sa vypísal konkurz, boli pre Slovákov rezervované. Kandidátov na tieto miesta máme a ak si želáte, ich mená Vám oznámime. Rád by som bol, keby pri prajnom vybavení tejto žiadosti obsadzovali sa miesta na Akadémii slovenskými uchádzačmi v dorozumení s Povereníctvom pre školstvo a osvetu, nakoľko — ako počúvam — rozličnými, nedôstojnými spôsobmi uchádzajú sa o tieto miesta rôzni ľudia.

Prosím Vás o Vaše skoré vyjadrenie v tejto veci a porúčam sa Vám
s úctou

L. Novomeský

List adresoval Novomeský do bratislavského hotela Carlton, kde Nejedlý nocoval cestou na slávnosť do Modry. Na druhý deň s ním určite všetko podrobne pre-rokoval.

Už 12. X. žiada prednostu V. odboru K. Rebru „vyjsť s iniciatívou z našej strany“ a prosí ho, aby napísal na rektorát pražskej AVU, „že by bolo veľmi žiadúce, aby sa na tieto miesta menovali Slováci a aby sa už v konkurzných podmienkach stanovilo, že tieto miesta sú pre Slovákov rezervované“. Priložil mu odpis listu pre Nejedlého s prosbou, aby sa vývody V. odboru s ním zhodovali.

24. X. oznamuje tajomníkovi UVR Š. Bednárovi: „S pánom min. dr. Z. Nejedlým som sa už dohodovil pri jeho poslednom pobyte na Slovensku o obsadení miest na Akadémii výtvarných umení v Prahe. V zásade je rozhodnuté, že na Akadémii majú prísť za profesorov schopní slovenskí umelci. My, pravda, nechceme prezentovať túto vec po línii národnej, ale odbornej. Koľko bude schopných slovenských ľudí a koľko bude voľných miest, tak sa vyjde našim ľuďom v ústrety.

Prosím Ťa preto, aby si Umelecká rada do všetkých dôsledkov a podrobností objektívne premyslela mená i poradie osôb, ktoré by mohli prísť do úvahy pri menovaní na Akadémii. Bolo by veľmi vhodné, keby sa kandidátka začínala menom Sokolovým. Ostatne Ty sám, ako viem, si tiež toho názoru. Pretože vec je naliehavá, prosím Ťa, aby si podal návrh čo najskoršie. Chcem Ťa tiež ešte upozorniť, že je tu L. Fulla, na ktorého nemožno zabúdať. Vyslovte sa tiež o jeho osobe...“

Umelecká trieda UVR sa vyslovila k návrhu veľmi rýchle, takže povereník mohol už 4. XI. napísať mená slovenských kandidátov pre pražskú AVU. Boli to maliari: Koloman Sokol, Ján Mudroch, Ludovít Fulla a Ján Želibský.

V odôvodnení hovorí: „Všetci menovaní sú vynikajúci reprezentanti slovenského výtvarného života a okrem iných by oni predovšetkým prichodili do úvahy pre vedenie Akadémie, ak by sa takáto inštitúcia mala na Slovensku utvoriť. I keď sa neprestajne nalieha z kruhov odbornej mládeže na utvorenie takéhoto učilišťa, hoci aj menšieho, Povereníctvo pre školstvo a osvetu je toho názoru, že je zdravšie zjednotiť zdatné odborné sily na jednom učilišti, než ich trieštiť, a takto čo najlepšie vybaviť spoločný ústav československý.

Prosím Vás preto, pán profesor, aby ste svojou autoritou presadili, po príslušnom zhodnotení odborných kvalít menovaných kandidátov, ich prístup na katedru Akadémie. Nekandidujeme ich ako Slovákov, ale ako mladých, schopných umelcov, ktorí obstoja na svojom mieste.“